



DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 30 kwietnia 2025 r.

Poz. 3905

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-III.4131.1.104.2025.6

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 24 kwietnia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność uchwał:

1.nr IX/63/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Chrustowo,

2.nr IX/64/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Jabłonowo,

3.nr IX/65/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Kruszewo,

4.nr IX/66/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Ługi Ujskie,

5.nr IX/67/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Mirosław,

6.nr IX/68/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Nowa Wieś Ujska,

7.nr IX/69/2025 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie Statutu Sołectwa Węglewo

w części obejmującej zawarty w tych uchwałach § 18 - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 26 marca 2025 r. Rada Miejska w Ujściu podjęła uchwały: nr IX/63/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Chrustowo, nr IX/64/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Jabłonowo, nr IX/65/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Kruszewo, nr IX/66/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Ługi Ujskie, nr IX/67/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Mirosław, nr IX/68/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Nowa Wieś Ujska, nr IX/69/2025 w sprawie Statutu Sołectwa Węglewo, dalej jako: "uchwały" lub "Statuty".

Uchwały podjęto na podstawie: "art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 roku, poz. 1465)".

Uchwały zostały doręczone Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 31 marca 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowych uchwał, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Poprzez działanie na podstawie i w granicach prawa w zakresie podejmowania uchwał przez organy jednostek samorządu terytorialnego rozumieć należy działanie zgodne z przepisami regulującymi podstawy

prawne podejmowania uchwał; przepisami prawa ustrojowego; przepisami prawa materialnego oraz zgodnie z przepisami regulującymi procedurę podejmowania uchwał (por. wyrok WSA w Łodzi z 21 stycznia 2009 r., III SA/Łd 564/08; wyrok NSA oz. we Wrocławiu z 20 kwietnia 1999 r., II SA/Wr 364/98, CBOSA).

W myśl art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej organy samorządu terytorialnego wydają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie.

Stosownie do treści art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.), dalej jako: "u.s.g.", organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Statut może przewidywać powołanie jednostki niższego rzędu w ramach jednostki pomocniczej (art. 35 ust. 2 u.s.g.). Zgodnie z art. 35 ust. 3 u.s.g. statut jednostki pomocniczej określa w szczególności: 1) nazwę i obszar jednostki pomocniczej; 2) zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej; 3) organizację i zadania organów jednostki pomocniczej; 4) zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji; 5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Przepis art. 35 ust. 1 u.s.g. zawiera zatem upoważnienie ustawowe dla rady gminy, określając jednocześnie materię jaką pozostawiono szczegółowemu unormowaniu w drodze aktu prawa miejscowego. Nie ulega wątpliwości, że rada gminy obowiązana jest przestrzegać zakresu upoważnienia udzielonego jej przez ustawę w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego, a w ramach udzielonej jej delegacji w tych działaniach nie może wkraczać w materię uregulowaną ustawą. Uchwała rady gminy musi bowiem respektować unormowania zawarte w aktach wyższego rzędu, a prawo miejscowe może być stanowione w granicach upoważnień zawartych w ustawie (art. 87 ust. 2 i art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). W orzecznictwie wskazuje się, że przepis art. 35 ust. 3 u.s.g. określa jedynie elementy obligatoryjne, które muszą być każdym statucie jednostki pomocniczej uwzględnione (por. wyrok NSA z 20 lutego 2019 r., II OSK 985/17).

Zgodnie z brzmieniem art. 36 ust. 1 u.s.g.: "Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym - sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka". Z kolei w myśl art. 36 ust. 2 u.s.g., sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.

Mocą § 18 uchwał Rada Miejska w Ujściu przyjęła: "W przypadku dłuższej nieobecności sołtysa, trwającej ponad 2 miesiące, spowodowanej m. in. chorobą lub świadomego uchylania się od realizacji swoich obowiązków, Burmistrz powierza realizację zadań sołtysa określonych w § 11 ust. 1 i 4 oraz w § 13 i 15, członkowi Rady Sołeckiej lub innej osobie".

W świetle brzmienia przepisu art. 36 ust. 1 u.s.g. należy zauważyć, że ustawodawca przewidział dwa organy w sołectwie: uchwałodawczy - zebranie wiejskie oraz wykonawczy - sołtysa. Rada sołecka nie posiada statusu samodzielnego organu, a jej rola ogranicza się wyłącznie do wspomagania działalności sołtysa. Rada sołecka, a tym bardziej jej członek, nie może zatem przejmować zadań, sprawować funkcji sołtysa w jego zastępstwie. Cedowanie kompetencji sołtysa na inną osobę, w tym na członka rady sołeckiej, jest kwalifikowane w orzecznictwie sądów administracyjnych jako istotne naruszenie art. 36 u.s.g., z czym organ nadzoru w pełni się zgadza. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku z 14 lutego 2020 r., IV SA/Po 917/19 (CBOSA) wyjaśnił: "[...] istotna wadliwość unormowania § [...] statutow, skutkująca jego nieważnością [...] polega na tym, iż [...] przewiduje ono, bez podstawy prawnej, możliwość cedowania przez sołtysa jego kompetencji na inną osobę (wskazanego przez sołtysa «zastępcę», nieznanego ustawie, ani niepoddanego procedurze wyborczej). Jak to już wyżej wskazano, o ile za dopuszczalne można uznać, co do zasady, ustanawianie w statucie organów (funkcji, «ciał», itp.) nieznanych ustawie, to już niedopuszczalne jest jakiegokolwiek przekazywanie im kompetencji przysługujących organom «ustawowym»". Rada gminy, realizując upoważnienie ustawowe z art. 35 ust. 1 w zw. z ust. 3 u.s.g., w tym określając w statucie jednostki pomocniczej organizację i zadania organów tej jednostki, związana jest bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, w tym wskazanym art. 36 ust. 1 u.s.g.

Mając na względzie powyższe, organ nadzoru uznał, że kwestionowane regulacje Statutów, które wprowadzają możliwość powierzania realizacji zadań sołtysa członkowi Rady Sołeckiej lub innej osobie,

zostały podjęte z istotnym naruszeniem art. 35 ust. 1 i ust. 3 pkt 3 w zw. z art. 36 ust. 1 u.s.g., co skutkuje koniecznością stwierdzenia ich nieważności.

Biorąc powyższe pod uwagę, należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

wz. Wojewody Wielkopolskiego
(-) Karolina Fabiś-Szulc
I Wicewojewoda Wielkopolski
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska w Ujściu

Burmistrz Ujścia